

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы А.Б.Канокву «Лидер XXI века» Битеуроссей конкурсах къатышханлагъа АЛГЪЫШЛАУ СЪЗЮ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини бля Правительствоусуну атларындан, кесим энчи да «Лидер XXI века» онучу юбилей битеуроссей конкурсу кырагъанлары бля аны ахыр кесегине къатышханлары Къабарты-Малкъарны къонакъбайлык жеринде жоретимден къызыу алгъышлайы.

Богон мында Россейни битге регионларында сабий эмда жаш тѣло жамауат биринилени жаш лидерлери бля онучулары жыйынгандыла. Кѣле конкурса хорлар ючон кѣн миң километрлик жолу къадырландыла. Ма аллай тауекеллик, алгъа итинуюк улуу хурметте, намыхса-сыйга тийишлиде эмда ахшы тѣло бѣсон келгенине ышандырадыла.

Башчы болуу-махтауу эмда жууаплы иш болганы бля къалмай, бек алгъа жамауатны огурду ишлеге келдендири. Ызындан тиз билген, башламчылыкларыны ийнандырган, мураглары бля талшындырган адамны къолундан кѣп зат келеди. Сакъ-

лык, адеплилик бек керек болуп тургъан дуня ма алгъа керек болукъду. Жамаутха жараргъа, хар жаны бля да ѳсерге, айныргы итинген базынууу жаш адамлары керген бек къычуууду.

«Лидер XXI века» битеуроссей конкурса магъаналы ишине шѣдио бардыруу артыкъда магъаналы сунама. Аны мурагы - жаш адамлары патриот нистеде аруу къылыкълы ѳсдюрюуду, жамауатны бириктириуду, къыралны регионларыны жаш тѣло организациаларыны араларында шѳх байламлыкъланы ючлендириуду. Ёсон келген тѣло тѣлобюзно Ата журтну ѳюрге, анга кертичи болуурга юйретсек, адамлык даражаларына адеп-къылык мурдорланы салсак келир заманыбыз ючон къоркъмазгъа болукъдуз.

Конкурсу кырагъанлары бля анга къатышханлары алгъышлай, жангы жетишимлеге бля хорламалагъа жетерлерин ѳюргени билдире. Къабарты-Малкъарда болгъан юнлоригиз къуанчылы заманча эсигизден кетмезлерине ийнанам.

КЪЫРАЛ ЖУМУШЛА

Бизнесменлеге - инкубатор, дин ахлулагъа - межгит

Республиканы Башчысы Арсен Каноков Правительствоусуну юйюнден тышында кенешле ѳтдюрююно тѣрени ондан ары бардырады. Озган ыйыкъда ол Бахсан шахарда болганды эмда бек алгъа эки жангы объекти-бизнес-инкубатору бля межгитни-ачылуларына къатышанды.

Бизнес-инкубатору арбазында Арсен Каноков бахсанчыла бля тѳбешгенди эмда ушакъ этгенди. жашуу къолайлары, болумларында да соргъанды. Шахарчыла анга ишчи жерле жетишимгенлерине тарыкъгандыла. «Бахсанчыла не заманда да предпринимательлик жаны бля айрмалы болганды. Ол сынауу бардырырга керекди. Ма бу бизнес-инкубатор да келерини энчи ишлерин башларгъа ѳюргенлеге болуур ючон ачыла-ды», - дегенди.

Андан сора, Арсен Каноков мекямы ичине кирип, анда кабинетлеге къарганды, жыйылула бардырыму залгъа да кѳз жетдиргенди. Кабинетле бир къауумларында адамла ишлей

уа предпринимательлик ишде биринчи атламларын ѳте башлагъан адамла учуз багъасы бля арендагъа алыргъа болукъдула. Арсен Башировны биюнюлде артыкъда бек жаш адамлагъа болуурга керек болганын чертгенди. «Аланы бизнесде, предпринимательликте аттамларына себеплик этмей жарарык тѳюнюд. Ол заманда ала халанда жашгъан шахарларына, элдерине угъай, сауат республикагъа да хайыр келтирликди», - дегенди.

Алайдан ол межгитни керѳ барганды. Аны арбазында адам асыры кѳпден, тырнакъ басар жер жокъ эди. Республиканы Башчысы аланы жангы межгитлери бля алгъышлагъанды. «Мен бу мекямы кыруушуу къалай башланганы билеме. Аны ишлеп башлагъаны бля бек алаят ишди. Испамны айнуу мындан ары къалай болуурга бизге бек магъаналыды», - дегенди.

Межгитни онсегиз жыл мындан алгъа ишлеп башлагъан эдиле. Болсада, аха жетишмегини хатасында, кыруушуу тохтап иги

кесек заманга дери турганды. 2010 жылда уа Бахсанда жашагъан къарындашла Бифовланы хайыр-бардан кыруушуу ишле андан ары бардырылгандыла. Межгитни ишлер ючон битеуда 22 миллион сом къаратылганды. Аны ичинде тиширлеу, эр кишиле да намаз этерча, абиде алырча, ауулачырча да энчи жерле бардыла, дагъыда китапхана, окуу класла, солурча отула да. Межгитни башында люстра уа ким да эс бурурча сейрликди.

Мекямыгъа къарап бошагъандан сора, Арсен Каноков шахар администрациягъа барганды эмда бандподпольени членлери миамыр жашауыгъа къайтарыу жаны бля комиссияны (Администрация комиссияны) членлери эмда бевкиилени жуукълары бля тѳбешгенди. Ол тѳбешгенди КъМР-ни Парламентини Председатели Чеченаны Ануар, республиканы Правительствоусуну Председатели Иван Гергер къатышхандыла.

тур адиле да, ала бля да ушакъла бардырганды. Интернет, связь байламлык болганы бля къалганы сорганды. Пшхкоре Мухаммед кеси жарашдырган мал ашы кѳргѳтгенди. Аланы чыгарыу ючон аха болушукъ керек болганы айтханды. Республиканы башчысы анга тий-

ишли документле хазырларгъа кереклисин эсертгенди. «Кесинг жарашдыра билмей эсенг, аланы кырашдыргъа болушукъ адамла бардыла», - дегенди.

Бизнес-инкубатор 2,5 миң квадрат метр жерни алады. Анда жоуден атыкъ офис кабинетле сыйынырга болукъдула, аланы

Ахыры 2-чи бетдеди.

Къабарты-Малкъар Республиканы къырал саугъалары бля саугъалуу юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Кѳп жылланы ахшы ишлегенлери, жетишимле болдурганлары эмда Россей Федерацияны Эл мюлк министерствосуну бийик профессор билим берген «В.М.Кюков атла Къабарты-Малкъар къырал эл мюлк академия» федеральной къырал бюджет билим беруу учреждениясыны Терк филиалы къуралгъанлы 100 жыл толганы бля байламлы Къабарты-Малкъар Республиканы къырал саугъалары бля филиалда ишлеге бу адамланы саугъаларгъа:

- Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бля
- Ильинны Иван Сергеевични - преподавателни,
- Палекова Валентина Васильевнаны - преподавателни,
- Сыйлы атла атаргъа

«Къабарты-Малкъар Республиканы билим бириуюно сыйлы къулукъчу» Харченко Любовь Александровнагъа - преподавателге

Хорошева Людмила Викторовнагъа - преподавателге

Хорошев Юрий Николаевичге - преподавателге

Киринко Владимир Владимировичге - преподавателге

Пежемский Виктор Ивановичге - преподавателге, «Техническое» бѣлюню таматасына,

«Къабарты-Малкъар Республиканы халкыны жуушларын жалгъычуу сферасыны сыйлы къулукъчу» Гнездилов Вячеслав Эдуардовичге - ремонт этиую-кыруулушуу къаууму мастерине.

А.КАНОКОВ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Налчык шахар, 2012 жылда 4-чу октябрьде, №137-УГ

Кенгеш

Рынок излеген усталыкълагъа юйретирге

КМР-ни Башчысы Арсен Каноков Правительствоусуну членлери бля кезуло жыйылуунда министрстволаны бля ведомстволаны башчыларыны ѳчтѳрларыны тынгуу ондан ары бардырылганды. Бу жол ала Адамланы иш бля жалчытуу жаны бля къырал комитетини председатели Мухаммед Кодзоковха тынгалгандыла.

Алай ары дери Арсен Каноков бир къауум шартла келтиргенди. Сѳз ючюнен, 2011 жылда ишге салынганланы саны 37,1 процентни тургъанды. Арт юч жерде бирининг адам иш бля жалчытуу ѳлжубаны онгарын хайырлангандыла. Бош ишчи жерлеге къошула, ишчиле уа азая бардыла. «Болсада ишчилени проблемасы къыйынлай къалады, ишчилени бля ишчи жерлени араларында башхалыкъ улпуду», - деп, республиканы Башчысы адамланы иш бля жалчытуу экономиканы айнытууну магъаналы амалларындан бир болганын чертгенди.

Ол бир-бир районлада, ол санда Эбрурс районда да, уруунуу рыногунда къатышхандыла. Къабарты-Малкъарда бля ишчи жерлеге угъай, иш бериучоле окууна болмагъанларын эсертгенди. «Быллай болумда иш бля жалчытуучу службагадан жууусулуулары ботон тынгалы тамамлануу, ападан къыймет чыгарын, жууаплыкълыны артыкъда къаты сураргъа керекди», - деп, Арсен Баши-

ровни ишчи игилендириуну бир неча амалын тура этгенди. Биринчиден, ишчилени жангы усталыкълагъа шѳрдюю экономика сурамны эсге алып юйретирге тийишлиди. Экинчиден, хайыры, файдасы да уллу болгъан ишчи хакъы да аламулгъа керекди. Ючюнчюден, акъылбалыкъ болмагъанлары, профессионал окуу юйле бошагъанлары да иш бля жалчытуу ючон, тиге предпринимательствону айнытуугъа буюгонда уллу эс бурууса иги болур. Тѳртюнчюден, адамла келерине иш мажарыча, энчи моликле кыраурача онла берирге, жамауат ишлеге не къадар кѳп къошаргъа керекди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

КТО

Эки районда энчи режим кийирилгенди

Экъ-Суу элде эм Чегем району бир кесегинде КТО режим кийирилгенди.

Къабарты-Малкъарны оперативный штабьиндан билдиргенлерине кѳре, Налчык шахар округта кирген Акъ-Сууда правону сакълау органланы ишчилери сауутланган бир

къауум адамгъа чыкъгандыла. Ала олсагъатлай силовикилеге къажауат ѳчкандыла. Гражданланы, организациаланы эм учрежденияланы къоркъусулуулары ботон тынгалы бандюлагъа киргенлени тутар мурагъа ѳСБ-ни республикада Управлениясыны башчысы, генерал-майор Сергей Кменный башда айтылган жерледе КТО-ну кийирирге ончу этгенди. Аны кезуонде энчи журукъла болукъдула, деп билдиргенди республиканы оперативный штабьинда.

Бизни корр.

Жазылуу-2013

Хурметли жамауат!

2013 жылны биринги жарымына жазылуу кампания андан ары бардырылады. Сиз «Заман» газетге связины кайсы поэма бѣлюнюнде да жазылырга болукъдуз.

Атлы айга жазылууну багасы тѳрленгенди, алгынныгъай кгалганды - 356 сом 10 копек. Бу магъаналы журушуну узакъгъа созмагъыз.

Бизни индексибиз - 51532

АКЦИЯ

Беш тоннадан аслам кир-кипчикни кетергендиле

Октябрь айда КМР-ни Жаш тѣлоно ишлери жаны бля министрствосуну, «Къабарты-Малкъарда кѳп функциялы жаш тѣло араны» ишчилери, волонтеры, республиканы вузлары бля суларыны студентлери «Таза жаш ала» деген акциягъа къатышхандыла. Аны регионну Табийгъат байлыкълы эмда къудуретни сакълау, Жаш тѣлоно ишлери жаны бля министрстволары, «Русгидро» ачыкъ акционер обществоуну республикада филиалы Жол молк жаны бля къырал комитет бля Налчыкни жер-жерли администрациясы болушукъ кырагъандыла.

Проектни баш борчу жамауатны, ол санда жаш тѣлоно, эслерни тау суунда да кѳлеледе таазылыкълы сакълаугъа бурурганды. Ол бойлай бешинчи кѳре бардырылады.

Алай бля бу жол анга эки жузден артыкъ жаш адам келгенди. Ала бек тоннадан аслам кир-кипчик жыйгандыла, Налчык сууну жагъасыны бек километрден асламысын айтулайгандыла.

Акция жаш адамланы социальный тириликлерин ѳсдюрюрге, аланы патриот халда, табийгъатха сакълыкълы юйретирге, КМР-де экология волонтерствону айнытуугъа себеплик эттирди.

Бизни корр.

Жыйыныу

Пенсия системаны айнытырча - жангы стратегия

Россияны асламы информатция органларыны журналистлери, ол санда Къабарты-Малкъардан «Къабардино-Балкарская правда», «Заман», «Адыгъ псалъ» газетлери, телевидение бля радиону корреспондентлери да, РФ-ни урууну эм социальный къоуулануу министри А.Н. Пудов эм Пенсия Фондуну правленийсыны таматасы А.В. Дроздов бля селектор халда бардырылган пресс-конференциягъа къатышхандыла. Анда къыралда пенсия системаны 2030 жылгъа дери айнытууну жангы стратегиясына къаралганды.

КМР-да Пенсия фонду бѣлюмон аны башчысыны орунбасары Сарбаштаны Фатима кѳргѳзгенди. Ол жыйылгъанга жангы стратегияны юсюнден айтханды. Тѳрлене баргъан экономика, демография, социальный болумла бля байламлы, системаны да жангыртаргъа керекди. Анга кѳре страхование этген адамла болукък пенсияларын келерини кыраурача да онгары болукъду, алай андан тышында къырал да гражданданы алларында кесини социальный борчларын толтурулукъду. Алай бля пенсияла жа-

Ахыры 2-чи бетдеди.

Байрам

Тийишлелеге - сыйлы саугъала

Бешинчи октябрьде Налчыкде Къырал концерт залда Устазын халкъла аралы кюнѳн алагъа алгъышлууну окъутганды эмда кесини атындан алагъа тѳзюмлюк, ахшы жетишимле, санду къырау-эсенлик тилегинди. Андан сора уа Казим Хажи-Муратовни бир къауум адамгъа «КъМР-ни Билим бириуюно сыйлы ишчиси», «КъМР-ни Сыйлы устазы» деген махтауу атла ѳрилгенлерин билдиргенди. Аланы араларында кѳп жылланы Билим беруу эм илму министрствода ишлеп келген Кючмеваны Тамара да

барды. Тамара Шахъмановна «Билим бириуюно сыйлы ишчиси» деген ата тийишли болганды.

Правительствоу атындан сыйлы грамотала бля сауғанланган усталаны санында уа Налчыкни ултуз экинчи номерли школуну башланган классларында устаз Атмырзаланы Лейла, Огъары Малкъарда Абиланы Солтан-Бечни атын жѳрѳткен школуну физкультурадан устазы Жакуланланы Шамсудин да бардыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Малкъар театры жарыкъ жулдузу	Улуу поэтни айрмалы жолу	Тансыкъларын алгъандыла, тенглерин эсгергендиле
3 бет	3 бет	4 бет

Бизнесменлеге - инкубатор, дин ахлулагага - межгит

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

-Жарсырга, дегенди Арсен Баширович, -этилген мадарлагда да кырааман, мында дин экстремизм бла хал осаллай кылады, аманлыкчылыгы саны уюндон-кюнге ёсуп барды. Быйлыны тогуз айында 200 адам ёлгенди эм ачыгы-анды. Ёлгенлени 15-чи право нызамны сактау органына кызуулуктады. Бандит кыуамуларда да 65 адам ёлтиролгендеди, 82-чи тутулгандыла. 32-чи излеудади.

Республиканы Башчысы Адаптация комиссияны ишени кыйматы да улуу болмаганын эсертгенди. «Аны кырундан кеп зат келир деген ишенилуулук бар эди, алышка аны хайры жокуду. Жаланда арт кезинде комиссияга боекликлени ата-аналары ботон кеп келип башлаганын ботон торлону болуруна ишандырады.» - деп чертгенди. Сора, бандитподолени члендери жууктарында айтып: «Сизни жашларыгызын агачка кеткендерины сылтаулары бизден ашитирге союмо. Ала бизни кырандышарыбыздыла, жерлешириди. Дуинны башында бир гитчелерден на бар эсе, аны хайрыланп, жашланы мамыр жашууга кыайтарырга керекбиз», - деп кышарды.

Арсен Канокое республикада жаштардан хар адими ишени тутарга аркинги болганын айырып айтканды. Басканда ачылган межгит да дин ахлулаганы аны тутарга, аны битеу жоруктары толтурургга онг бери жаны бла мадарладан бири болганын чертгенди.

Андан ары ушак журналистле болмай барганды. Оп

Межгити чыгылууда

бошалгандан сора, КsMP-ни Башчысында Терроризмге кыажу комиссияны членлери бла кенеси бардырылганды. Анда былай шартла келтирилгендеди: Быйыл власть органына келечилерине кыажу бурчунган 69 аманлык ишден 23-усу Бахсан шахарда бла Бахсан районда эйтингенди. Законсу саулуланган кыуамуларга кыошулуп айланган 16 адам ёлтиролгон эдиле да, аладан 12-си Бахсандыдыла, тертосу да Бахсан райондандыла. Бандит кыуамуларга болгончалары ючюн райондан 23 адам тутулгандыла. Излеуде болган 32 адамдан жети да ол жерле-денди.

Арсен Баширович, жамауат

бирден сюелмесе, бу халны тозетир онг болмаганын чертгенди. «Районда 13 шахар бла эл бардыла, хар биринде да сходла бардырырга керекди. Хар адамны да агачка кетиюно сылтауну тинтирге амда билирге тийишиди», -дегенди.

Республиканы башчысы дин экстремизм бла байланышы проблеманы бек баш ишлериинде бирине санаганын бандиттенди эмда кеси элгеге жорюп, адамла бла туюшиб селеширге хазыр болганын да айтканды. «Излеуде болган боеклик, кечгинлик тийе келсе, алагда жумушаклык этилиди. Конституцияны гарантыла ага себептик этерге сёз береме», -деп ишандырганды.

Жаш адамла агачка жарылык кыксхандан кетгендерине да ол инанмаганын чертгенди. «Бу район кылайсыз туюлюду. Ми жаланда бизни комбиранд кылады, барыбыз да кесибизге жеткен жумушуну тынгылы тамамламагарибызден, эбине жетдире амызганды», -дегенди.

Жыгылууда жер жерли властыла дин экстремизмге кыажу корошге тийишисиде да ишлери, кызыкчыларында торлендирерге керек болганыларын ошондон айттыганды.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Рынок излеген устаыкылага юйретирге

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Республиканы Башчысы жаш адамланы усталык сайларга юйретюно, инвалидлени иш бла жалчытууну, иш хакыне кетюре барууну жуукта заманда баш маганылы борчлагга санаганды. Кадрланы кызырууну СКФО-ну бла Кыбарты-Малкыарны айнтыгуну стратегияларында белгиленгенча кыургага керекликсе беллигенди.

КsMP-ни Адамланы иш бла жалчытуу жаны бла кырал комитетини председатели Мухамед Кодзоев билдиргенча, республикада ишислени саны быйыл 42 миң 800 адамга жеткенди эмда 2009 жылдан бери 16 миң 700 адамга азайганды. Эсепте алынган ишисиле да 2,4 процентте аз болгандыла. Бу жаны бла Кыбарты-Малкыар Север-Кавказ федеральный округуда 3-4-чу жерлени алды.

Республиканы сегиз районунда бла шахарында эсепте алынган ишислени саны ёсуп барды. Ала Черек, Зольск, Чен, Баскыс, Терк, Урун жана эмда Эльбрус райондыла.

Жаш адамланы араларында ишислени саны 2011 жылда 26,2 процентти тутканды эмда 2009 жыл бла теллешкендеди. 2,5 процентте азайганды. Бек кеп ишисиз аплидени араларында болганын эсерттип, докладчы ала 56,6 процентти тутканын беллигенди. Окуюларын болгыяланы ичлеринде у ала эки процент болдыла.

Иш берючюле аслымасында ишчи усталыклары болганы кадрланы сурайдыла, -дегенди Кодзоев. -Юч жылы ичинде иш берючюле бизни службагыбызга 53 миң бош жер болганыны ошондон билдиргенди да, ала ны 80 процентти ишчи усталыкыла бла байлалдыла.

Ол уруну рынокта кыатылыкны жумуштар ючюн не мадарла этилгендери да айтканды. Ол санда бош ишчи жерлени ярмаркалары бардырылдыла. Интернетте «Работа в России» деген портал ачылганды, кепле жамауат ишле бла болжаллы халда жалчытылгандыла. Дагыла предпринимательлик иш бла короширге союнгенге ача болушук этилди. Ма алай 6600 адамга бир жолга бир жылы ичинде телвирюк пособие берилгенди. Комитет ваканисалы регионна арлы ярмаркаларына да тири кышарды.

Сёз жамауат ишени юсеринден барганды, республиканы Башчысы алай урунган адамланы хакларыны заманында телуно, аны ёлченин ким да билрча этиу маганасын улуу болганын чертгенди. Ишислени аслымасы бийик биллими врачла, юристле, экономистле болганыларын эштенгенде у, кыралны торло-торлоу вузларыны регионларында филиалладан жуупулыкчыны кыаты сурарга, ала шёндө жетишпеген, артыкча бек керек болганын усталыкылага юйретилерин излегере керек болот, дегенди.

Комитетини председателинде

сора сёвшенчеле да вузла берген усталыкыла бла урунуу рыногуну сурамы бир билрери бла келишимленерине эс бургандыла. КsMP-ни Жамауат палатасы комиссияны таматасы Николай Маслов да дагыча уруну миграция арт заманда оскори улугга кетгенин эсертгенди. Жаш адамланы араларында ишислени саны артыкча кеп болганы да аны тынгысы эдиргенди. Ала ишчи усталыкыны сайлар ючюн а, ол омон эткенден, аланы иш хакыне кетюроу эмда жашуу журтла бла да жалчытуу бла келпидиргерге керекди.

КsMP-ни Парламентини Уруну, социальный айнтыу эм салуук сактау жаны бла комитетини председатели Жанатайлы Салим а тиришууларга, сактауларга, улуу юйорюлден сайбилге юйлеринде турганды бир жумуш бла короширча мадарла этерге эмда алай программалага ачаны кёбюрек берюрге керекди деп алай кыарды. Дагында, аны оюмуна кере, кадрланы хазырлауу бир схемасы болууга тийишиди. Дагында ишисиле бла байланы халны дайымда тинтгенди турурга керекди.

Арсен Канокое Билим берюу эм илму министрствуга шёндөкю рынокта артык бек суралмаган усталыклары болганын жаныдан юйретюно эмда окутууну онгарына бла амалларына кыаргага буроганды.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

Пенсия системаны айнытырча - жаңгы стратегия

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Жыгылууну кезиюнде министрле бла фондун таматасына сорула берирге да онг бар эди. Алай бек биринчи жаңгы стратегия жараштырырга не кереклик си бар эди, хар не да турганына кыласа, жетген даражасында ала ичкеректин айткандыла. Алай тишири, декретге барса, ол аны жылы кылай ишле, деген торлөмөсө, иш хак азайырыкты. Нек дегенде пенсия фонда андан келден-көп ача

ётдоруле бардыкты. Жаңгы стратегия у алай заптаны эсге алып, алай кыралганды. Журналист, Президент Владимир Путин пенсияга чыккында жылдан торлендирилтик туюлюдо дегенин эсерттип, жаңгы стратегияда уруну пенсияга чыгырга ар ючюн кызык жыл ишлере кереклигин айткандыла. Алай тишири, декретге барса, ол аны жылы кылай ишле, деген торлөмөсө, иш хак азайырыкты. Нек дегенде пенсия фонда андан келден-көп ача

бушагмаганын билдиргенди. Бусагында кыралны жаңыдан да пенсиялага софинансирование этилди. Жаңгы болууда жыл жылдан ача куюп кыларыны деген оком да келени жарыта эди. Билрча программага кыатышылна ахчаларын тас этерик туюлюдо, дегенди фондун башчысы. Он дагында эм гичте стажы (5 жыл) болмаган, бир юм окуму ишленген эсе, ага пенсия берилгенин чертгенди.

КУЛЫЧАЛНЫ Зульфая.

Тийишлиге - сыйлы саугала

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Усталаны профессионал байрамлары бла КsMP-ни Башчысыны кенгешчиси Уналаны Аминат да алгылагарында. Ызы бла ол бир неча педагог Арсен Канокону атында ыраылык кыатыла бергенди. Алай кыатыла Эльбрус посылканы орта школуну малкык тилден устазы Хаджиали Аминат да тийиши болганды.

КsMP-ни билим берюу эм илму министри Сафарли Шхагосоев а торлюю педагог конкурсында жорлаган, улуу жетишимле болдурган усталаны кыуаму федеральный эм республиканы бюджетледен ача саугага тийиши болганыларын билдиргенди. Федеральный бюджеттен ол Нальчикны биринчи номерли гимназиясына малкык тилден устазы Кыонакъланы Любагга, республиканы бюджетинден а алай сауганы Янкой эли орта школуну математикадан устазы Байсолтанланы Фати-

магга бла Нальчики тогузуучу номерли школуну ОБЖ-дан устазы Батыналы Аминат берилгенди.

КsMP-ни Парламентини Председателини орунбасары Татьяна Саенко да усталаны профессионал байрамга била алгылагарында. Биз, сени алгылагары баш уруп, хурмет этерге керекбиз, дегенди. Ол юм кепле парламентни саугасына да тийиши болгандыла. Аны дипломлары бла Хабэзны орта школуну рус тилден бла интерактивд устазы Уйбашланы Зайнаб бла Тырыуануу бешини номерли гимназиясыны физикадан устазы Ездэнланы Сюидюм хан да саугаланыганды.

Куюуны илму республиканы жаш артисттерини жылары эм тесеуерли бла бошалганды.

МОКsАЛАНЫ Зуура, СУРАТА: Сафарли Шхагосоев Кыонакъланы Любаны алгылайды. Сурапны ДАЛПАТЛАНЫ Марзият алганды.

ИЛМУ-ПРАКТИКА КОНФЕРЕНЦИЯ

Къурушхан аурууланы багынуу амалларын излейди

Бу юнлөдө Чечен Республиканы ара шахары Грознейде халкыла аралы келечилени кыатышулары бла сабий церебральный параличтен (сабуланы къурушурган ауруу) аурууланыгга профилактика этиуге, багынууга эмда реабилитациялауга аталган Битурсовский илму-практика конференцияны ачып тилден Анга Кыбарты-Малкыардан барган делегация бу кыаумда кыатышканды: республика Сабий юйно баш врачы Людмила Гусалова, КsMP-ни баш сабий невролог Гумар Урусамбетов, Сабий юйде реабилитация бөлюмю таматасы Ирина Татарова, республика Сабий клиника болгонданы врачлары.

Бизни кыралдан, тыш кыралда да, сабийлени бла акыылбалык болмаганын арасында ДЦП-дан (детский церебральный паралич) ауруу, инвалид болганы саны аслам жети алады. Бу ауруу клиника жаны бла кеп торлюноу бла белгилиди. Торлюю-торлюо профили специализиени куюлары анга кеп заманы баргага бурланды. Бу проблеманы таманлауда таск жетишмели болганыларна да кыраамы, бюгонлюкде бу аурууну про-

филаккасы бла тынгылы корошуну тич туюлюдо. Кёбюсюнде врачла белгили амалла бла этилген, аланы кёбюсюно хайры аз болган, тералигга хорлатмаган бу ауруу сабийде ауруулу кезилге туюбдила. Кыралган тема бек магананды, медицинаны чеклериинде эрте тышына чыкканды.

Конференцияны чеклериинде Россей эм тыш кыраллы медицинаны союбшестосу сабий шик санда церебральный параличлени проблемасыны шёндю болуучу (эпидемиология, кыоржуулукну шартлары, клиника-диагностика аспекте, классификация); ДЦП-ны этимологиясына бла патогенезине шёндююсуна бек кыраам; церебральный параличлени эти да алгандан этилген диагностикасы; ДЦП-дан аурууландыла эпилепсия (кыон ауруу); ДЦП-ны психопатология халда чыгышу; ДЦП-дан аурууланды реабилитациясыны инновация кыалган кезилде, логопед тозетюу дегенча, илму жолланы союеди.

Россей Федерацияны илму-су-

на сыйлы кыулукчусу, медицина илмуланы доктору, профессор Ксения Семеновна конференцияны сыйлы президентиди. Артыкча энич Кыонакъланы санында - медицина илмуланы доктору, профессор Кытайдан келген Ван Ван Цэй барды. Бир тайлы жылдан бери кыатыла специалистле Север Кавказда ДЦП-дан аурууландыла реабилитация багынуу таушук амалларын хайырландыла. 2009 жылдан бери Чечени ара шахарында, эки жаңыны да келишюулклерине кере, кыатыла алай реабилитация курсланы бардырадыла. Ол а Россейде жорютолгенинде эсе (массаж, ипотерапия, дельфинотерапия) башхаракды эмда аурууну кызынлыгына кере багынуу жети торлюсо хайырландыла. Базалы схемача илпоукальвание (ийнеле чачып багыу), физиотерапия, цигунтерапия, фито эм музыка-терапия киредиле. Тереги болмаганына санагандан багынуу бу амалына тенгилдирчи Европада медицина амал жокчу да болса да, пациентлени ата-аналарыны айтканыларна кере, кыатыла амал бла багынуу хайры болганы ити да оспенеди.

КsMP-ни Саулук сактау министрствосуну шартларына кере, битеуда республикада сабий церебральный параличтен ауруганы саны 835 болганы тохташдырылганды, ол санда 14 жыллары толмаганды. 722 эмда акыылбалык болмаган 15-17-жыллыкыла - 113-ге жетедиле. Сауусулуку бла контингентине республиканы неврологин бөлюмлеринде медицина болушук этилди.

2011 жылда июнь айдан бери специализияланган сабий юйно мурдорунда нерва системалары эмда суюк-сауяут аппаратлары ауруганга, анасы бла бирге туруп бакдырырча реабилитация эм сауулукну кыайтары бөлюм ачылганды. Бөлюм ДЦП-дан аурууланды реабилитация этерге керекли оюродуование бла жалчытылынганды. Анда багынуу-сауулукну кыайтарган медицина усталыкыла кере окуп келген эки врач бардырадыла. Керек болган заманда КsMP-ни Саулук сактау министрствосуну пациентлени федеральный даражада клиникалауга жиберди. Кыралдан тышын да жашаган граждандарга багыу Россей Федерацияны Саулук сактау министрствосуну оюноуанды.

КsMP-ни Саулук сактау министрствосуну пресс-службасы.

Эришуле

Север-Кавказ федеральный округуну жеринде ишлени араларында кыулукчыларын толтура ёлгенлени хурметлерины Север-Кавказ эчи команда эришуле бардырылгандыла. Алага Север Осетия-Алания, Чечен, Ингуш, Дагьыстан, Кыбарчы-Черкес, Кыбарты-Малкыар республиканы эмда Ставрополь крайны ишле министрстволары командалары кыатышкандыла. Алага кыарвар РО-ни МВД-сыны Север-Кавказ федеральный округда Баш управленийыны эчи составы ишлеуно бөлюмюно начальниги Александр Павлов, КsMP-де ишлени министри Сергей Васильев, ёлген полициячылары жуукчылары, дин кыулукчула да келгенди.

Александр Павлов былай эришуле полицияны куул-

Сергей Васильев хорлаганына бла.

Къарыуларын сынагандыла, нөзерлерини хурметлегенди

люкчуларына ботон тири, кыарууу да болуруга себептик этилгенлени айырып айтканды. Ол ишяла уа адамланы тынчылыклары, ырахтыкчыларын сактауда бек керек болганыларын чертгенди. Сергей Васильев а арт жыллада ишчилени аладаларында аманлыкчылыны кыларындуу делгенде кеп болганыларна жарыганды. «Ала мамыр адамланы кыоруулу жаны ишлени оветтары ветеранларынын советини председатели Борис Думанов, КsMP-ни Муслим жаныуулдук туюлюдо», - деп, жылжылыланы ёлгенлени бир

Емкужев, православын килисаланы таматасы отец Валентин эм башкала сёвшендице. Тердеде болганыча, ёлгенлени эсертмелерине гюле салынгандыла. Андан сора РО-ни бла КsMP-ни байраклары кетюролгенди. Аланы кетюроноу сыйлы жуулу. Билрча былай эришуле 1-чи жерни алгачын чечен команданы келишине берилгенди.

Спортну юч торлюсюнде: ишлян атуудан, чабуудан эм кюп бла туюшоудан эришулену баш судьсы КsMP-де ишле министри орунбасары Залихамланы Кыаншаубий болганды. Эришуле Прохладный шахарны стадионуна эмда Нальчикде Фурманов эмда спорт комплексе эки юнню ичинде бардырылгандыла. Ишлени полковник Александр Павлов эришуле тап кыралып, бардырылганы эмда спортменлеге ала очюн кыайгырғанлауга да ахшы онгла кыралганы ючюн МВД-ны КsMP-да управленийыны ёлос аэтгенди.

Эришуледе алчылы саугалау да кыуанчы халда бардырылганды. Оркестр солга туруп, хорлам болдурганга кубокла, майдала, саугала да берилгенди.

Хуралдан командаланы араларында Чечен, Север Осетия-Алания республиканы, Ставрополь крайны келечилери да болгандыла. Битеуно зачёта уа биринчи жерге Кыбарты-Малкыары командасы чыкканды.

М. АДЛОВА. Сурапаны автор алганды.

минут шош сюелип эсгериге чакырганды.

Министр бу эришуле жаш төлөно патриот миде юйретюу, сауулукту жашуу этиуни ишлени жайыуга себептик этиуни кыламалыкчыларын чертгенди. Ала халкыла аралы классы спортчулары, Россейин право нызамны структурасына кыаруулу, гирчи, уста специалистлени хазырлауу порбжебиси болуучу ишянганын билдиргенди.

Спортменлени алларында ишлени оветтары ветеранларынын советини председатели Борис Думанов, КsMP-ни Муслим жаныуулдук туюлюдо», - деп, жылжылыланы ёлгенлени бир

Спортменле.

